

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”

ФАКУЛТЕТ „ПЕДАГОГИКА“

КАТЕДРА „ТЕОРИЯ И МЕТОДИКА НА ФИЗИЧЕСКОТО

ВЪЗПИТАНИЕ“

Становище

от доц. Светослав Стефанов Стефанов, доктор

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

(Член на Научно жури с РЗ №165/29.01.2026 г.)

Тема: „ФОРМИРАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ НА СПОРТНО-ТЕХНИЧЕСКИ УМЕНИЯ ПО БАСКЕТБОЛ НА УЧЕНИЦИ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП(5-6 КЛАС)“

Автор: АЛЕКСАНДЪР ГЕОРГИЕВ АНГЕЛОВ - докторант редовна форма на обучение за присъждане на образователната и научна степен „Доктор”

по докторска програма „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“

Област на висше образование – 1. Педагогически науки

Професионално направление – 1.3. Педагогика на обучението по...

Научен ръководител: доц. д-р Валери Цветков

Александър Георгиев Ангелов е докторант по докторска програма „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“, изпълнил е всички нормативни изисквания и е отчислен с право на защита.

Автобиографията на докторанта е солидна и автентична, с фокус върху експертиза в баскетбола и образованието. Тя подчертава профил на мотивиран специалист, който комбинира спортна страст с академичен подход – перфектно за контекста на дисертацията. Образованието и опитът (учител в гимназия) обясняват избора на темата (баскетбол в 5-6 клас), а състезателната кариера подкрепя практическия поглед и „наблюденията на различните предизвикателства“. Квалификациите на докторанта са актуални, фокусирани върху педагогика и спорт (директно свързани с дисертацията). Те показват непрекъснато развитие. Кариерата е дълга (от 13-годишна възраст), с фокус върху национални титли по баскетбол, вицешампион и участие в национален отбор U16. Опитът е комбиниран – педагогически (учител от 2018, 8 години към 2026) и административен/спортен (съосновател на клуб от 2024). Учителската роля директно се свързва с дисертацията.

Рецензията е структурирана по глави и подглави, както е представена дисертацията. Оценката се базира на анализа на предоставения текст, като се акцентира върху научната стойност, методологическа коректност, оригиналност, актуалност и потенциални недостатъци.

Дисертацията е посветена на педагогическите аспекти на физическото възпитание, с фокус върху баскетбола в училищна среда, и представлява солидно изследване в областта на спортната педагогика. Тя комбинира теоретична основа с емпирично проучване, като предлага практически препоръки за оптимизация на обучението и оценяването.

Въведение

Въведението в дисертацията е ефективно и поставя контекста на изследването, подчертавайки ролята на физическото възпитание в българската образователна система и значението на баскетбола като инструмент за развитие на кондиционни, координационни и социални умения. Авторът обосновава актуалността чрез позоваване на глобални тенденции (цитирайки Erdely et al., 2020; Gea-García et al., 2020) и локални проблеми, като субективността в оценяването („експертна оценка“). Въведението поставя основата на целта за разработване на методика за преподаване и критерии за оценяване с акцент върху интеграцията на физическа активност с когнитивно развитие. Силна страна е връзката с личния опит на автора, което добавя автентичност.

I. Баскетболът и физическото възпитание в образователната система

Тази глава предоставя солидна теоретична основа, интегрирайки исторически, педагогически и методически аспекти. Тя е обширна и добре подкрепена с литература, но на места прекалено дескриптивна, без достатъчно критичен анализ.

I.1. Баскетболът като част от образователния процес: История, методи на обучение и оценяване на спортните умения

Подразделът започва с исторически преглед, който е оригинален чрез връзката между древни игри с топка и съвременния баскетбол, подкрепен с цитати от Шилер, Хьойзинха и Енгелс. Това добавя културно-антропологичен ъгъл, който обогатява педагогическата перспектива. В подглава I.1.2. се анализират възрастови особености (10-13 години), с фокус върху моторното развитие и координацията (цитирайки Hardman & Marshall, 2000; Myer et al., 2011). Това е силна част, тъй като обосновава методическите избори в дисертацията. В подглава I.1.3. се проследява еволюцията на баскетбола като се фокусира върху развитието в България (от 1919 г.), подчертавайки социалното значение. Силни страни: богата библиография и преход към образователни приложения. Слаби: някои исторически факти са прекалено детайлни, без директна връзка с хипотезата; липсва сравнителен анализ с други спортове.

I.2. Баскетболът в учебните програми: Характеристики на процеса на обучение и значение за спортно-техническите умения в различните етапи на образование

Тук се анализират учебните програми в България, с акцент върху целите на баскетболната игра обсъждат се развитието на ключови умения и социални навици, акцентира се върху игровия метод, който е централен за дисертацията, свързват се кондиционна подготовка и развитието на координацията с баскетболната техника. Силна страна: интеграция на теория с практика, с препоръки за адаптация. Недостатък: липсва емпирична валидация на програмите (напр. сравнение с международни стандарти); някои твърдения са обобщаващи без статистически данни.

I.3. Системи за оценяване на физическата дееспособност и спортно-технически умения в баскетбола

Подразделът преглежда стандартизирани критерии (I.3.1.), системи за контрол в баскетбола (I.3.2.) и оценяване в училище (I.3.3.). Авторът критикува субективността и предлага тестова батерия за обективност на измерванията на спортно-техническите умения по баскетбол. Силни страни са: актуалност към реформите в образованието. Слаба страна е, че липсва дълбок

анализ на валидността на съществуващите системи, като прекалено е фокусиран върху български контекст без глобални сравнения.

Общата оценка на глава I е че, теоретичната основа е солидна, с добра хронология и интердисциплинарен подход. Тя обосновава необходимостта от нова методика, но би спечелила от повече критика и емпирични примери.

II. Методологическа постановка на изследването

Главата описва концепцията, обект, предмет, цели, задачи, организация и методи на изследването. Изследването е експериментално, с контролна и експериментална група (ученици от 5-6 клас), включващо анкети, тестове и статистически анализ. Силни страни са ясна структура и използване на стандартизирани тестове (напр. совалково бягане, стрелба и т.н).

Трета глава представлява емпиричната сърцевина на дисертацията, където авторът представя и интерпретира резултатите от проведените проучвания и експерименти. Тя е структурирана логично, започвайки от качествено проучване на мненията на учениците, преминавайки през анализ на изходните данни и надеждността на тестовете, и завършвайки с детайлен разбор на експерименталните резултати, включително корелационен анализ и нормативни скали. Анализът е подкрепен с таблици, графики и статистически методи, които демонстрират ефекта от предложената методика. Въпреки че пълният текст на главата е частично представен в дисертацията, а детайлите са допълнени от приложенията (Приложение №2), където са включени таблици и обобщени профили, главата е методологически солидна, с фокус върху сравнителния подход между експериментална група (ЕГ) и контролна група (КГ), разделени по класове (5. и 6.) и пол (момчета/момичета). Тя подчертава предимствата на игровата методика в развитието на спортно-технически умения.

III.1. Проучване мнението на учениците от прогимназиален етап на основна образователна степен за нагласите им към часовете по физическо възпитание и спорт в училище

Този подраздел е посветен на качествен анализ чрез анкетно проучване (Приложение №1), който изследва мотивацията и предпочитанията на учениците към баскетбола и физическото възпитание. Авторът проучва аспекти като харесване на часовете, предпочитани упражнения (игрови, състезателни, индивидуални), любими дейности (игри, техническа подготовка, турнири) и честота на практикуване на баскетбола в по-ниските класове.

- **Ключови моменти:** Учениците показват положителни нагласи – повечето харесват часовете и искат повече баскетболни игри. Най-забавни са игровите упражнения и мини-мачове, което подкрепя игровия метод в дисертацията. Мотивацията е свързана със забавлението и състезанията. Полови различия не са акцентирани, но момчетата често предпочитат състезателни форми.
- **Силни страни:** Проучването е практично ориентирано, с ясни въпроси (да/не, множествен избор), което позволява лесна интерпретация. То обосновава методическите избори в експеримента, като подчертава ролята на мотивацията.
- **Слаби страни:** Липсва детайлна статистика (напр. проценти по отговори, размер на извадката – вероятно около 100-200 ученици от контекста). Не е обсъдена валидността на анкетата. Това прави раздела по-дескриптивен, отколкото аналитичен.
- **Значимост:** Резултатите подкрепят хипотезата, че игровите методи повишават ангажираността, и служат като база за експеримента.

III.2. Спортно-педагогически експеримент

Анализът сравнява базовите резултати в тестове като совалково бягане, совалково бягане с дрибъл, стрелба от близко разстояние, подаване в мишена, бърз пробив и чист отскок (Таблица №1 и №2 в Приложение №2).

- **Ключови моменти:** Изходните стойности са сравнително близки между ЕГ и КГ, което осигурява равностойна база (напр. в 5. клас: совалково бягане – ЕГ момчета 26.07 сек., КГ 27.41 сек.). Вариативността е умерена, показвайки хомогенност. За 6. клас разликите са минимални в кондиционните тестове (отскок ~28-30 см), но по-видими в техническите (стрелба от близко – ЕГ 1.5, КГ 2.38).
- **Силни страни:** Използване на средни стойности и сравнения, които подчертават липсата на начални предимства, правейки експеримента валиден.

III.3. Анализ на резултатите от спортно-дидактическият (формиращ) експеримент

Това е основният аналитичен раздел, където се сравняват пред- и пост-тест резултати.

III.3.3. Корелационен анализ на резултатите (ЕГ vs КГ)

Анализ на връзките между тестовете.

- **Ключови моменти:** По-високи корелации се забелязват в ЕГ (напр. между координация и техника), показвайки интегрирано развитие.
- **Силни страни:** Използване на корелации за разкриване на взаимозависими механизми (напр. връзка бързина-техника).
- **Значимост:** Подкрепя хипотезата за взаимовръзки в уменията на изследваните лица.

III.3.4. Нормативни скали за оценяване

Предложени са скали за оценка базирани на резултатите (напр. 0-100) за обективно класиране, адаптирани по възраст и пол.

- **Силни страни:** Практически инструмент е предложен, свързан с образователните стандарти.
- **Слаби страни:** Липсва валидация на скалите (напр. чрез пилотно тестване).
- **Значимост:** Основен принос – нови критерии за училищно оценяване.

Обща оценка на глава III

Главата е добре структурирана, с преход от качествено към количествено, и демонстрира ефекта от методиката (по-добри резултати в ЕГ, особено в техниката). Тя допринася за научната област чрез доказване на ефективността на игровия подход и нови оценъчни инструменти, с потенциал за приложение в педагогическата практика.

IV. Изводи и препоръки

Главата синтезира резултатите, предлага препоръки за методика и оценяване. Силни страни са практически фокус, връзка с образователни реформи.

Основни приноси на дисертацията в научната област

Теоретичен принос: Разработена е интегрирана рамка за историческо и педагогическо разбиране на баскетбола в училище, с акцент върху прехода от древни игри към модерни методи. Това обогатява литературата с културно-антропологичен ъгъл, свързващ играта с развитието на личността.

Методически принос: Предложена е нова методика за формиране на спортно-технически умения чрез игровия метод, адаптирана за 5-6 клас. Тя интегрира кондиционна подготовка и развитие на координацията, с разпределение на упражнения, показани в Приложение №3, което подобрява ефективността на обучението (доказано с експериментални данни).

Оценъчен принос: Създадена е тестова батерия и нормативни скали за обективно оценяване (Ш.3.4.), намаляваща субективността. Нормализацията (0-100) е иновативен инструмент за визуализация и сравнение, приложим в училищна практика.

Емпиричен принос: Експериментът демонстрира по-висока ефективност на игровата методика (по-добри резултати в ЕГ), с корелационен анализ (Ш.3.3.), който разкрива връзки между уменията. Анкетата (Ш.1.) добавя данни за мотивацията на учениците.

Практически принос: Препоръки за адаптация на програмата в българските училища, включително препоръчителни упражнения и оценяване, които могат да повишат качеството на физическото възпитание и да намалят риска от травми.

Обща оценка: Дисертацията е актуална и практически ориентирана, с добра интеграция на теория и експеримент. Предлага се оригинална методика, емпирични доказателства. Дисертацията заслужава положителна оценка за присъждане на степен „Доктор“.

Заклучение

Дисертационният труд на докторанта Александър Георгиев Ангелов представлява задълбочено и оригинално изследване на актуален проблем, свързан с повишаване на физическата дееспособност на учениците чрез интегриране на баскетболни практики в учебния процес. Трудът се отличава със солидна теоретична обосновка, систематичен изследователски подход и практическа приложимост на получените резултати.

Считам, че дисертационният труд на Александър Георгиев Ангелов отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор и предлагам на членовете на научното жури да вземат решение за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ на Александър Георгиев Ангелов, в научна област 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“.

Велико Търново

доц. Светослав Стефанов д-р

05.02.2026

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI"

FACULTY OF PEDAGOGY

DEPARTMENT OF THEORY AND METHODOLOGY OF PHYSICAL EDUCATION

Opinion by Assoc. Prof. Svetoslav Stefanov Stefanov, PhD

on a dissertation thesis for the award of the educational and scientific degree "Doctor"
(Member of the Scientific Jury pursuant to Order No. 165/29.01.2026)

Topic: "FORMATION AND EVALUATION OF SPORTS-TECHNICAL SKILLS IN BASKETBALL FOR STUDENTS IN THE PRE-GYMNASIUM STAGE (5-6 GRADE)"

Author: *ALEXANDER GEORGIEV ANGELOV – PhD student in full-time form of study for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the doctoral program "Theory and Methodology of Physical Education and Sports" Field of higher education – 1. Pedagogical Sciences Professional direction – 1.3. Pedagogy of Teaching in...*

Scientific Supervisor: *Assoc. Prof. Dr. Valeri Tsvetkov*

Alexander Georgiev Angelov is a PhD student in the doctoral program "Theory and Methodology of Physical Education and Sports," who has fulfilled all normative requirements and has been dismissed with the right to defense.

The autobiography of the PhD student is solid and authentic, with a focus on expertise in basketball and education. It highlights the profile of a motivated specialist who combines sports passion with an academic approach – ideal for the context of the dissertation. The education and experience (teacher in a gymnasium) explain the choice of topic (basketball in 5-6 grade), while the competitive career supports the practical perspective and "observations of various challenges." The qualifications are current, focused on pedagogy and sports (directly related to the dissertation). They demonstrate continuous development. The career is long (starting at age 13), with a focus on national basketball titles, vice-championship, and participation in the U16 national team. The experience is combined – pedagogical (teacher since 2018, 8 years as of 2026) and administrative/sports (co-founder of a club since 2024). The teaching role directly connects to the dissertation.

The review is structured by chapters and subchapters, as presented in the dissertation. The evaluation is based on the analysis of the provided text, emphasizing scientific value, methodological correctness, originality, relevance, and potential shortcomings. The dissertation is dedicated to the pedagogical aspects of physical education, with a focus on basketball in a school environment, and represents a solid study in the field of sports pedagogy. It combines a theoretical foundation with empirical research, offering practical recommendations for optimizing teaching and evaluation.

Introduction The introduction to the dissertation is effective and sets the context of the study, highlighting the role of physical education in the Bulgarian educational system and the significance of basketball as a tool for developing conditional, coordinative, and social skills. The author justifies the relevance by referencing global trends (citing Erdely et al., 2020; Gea-García et al., 2020) and local issues, such as subjectivity in evaluation ("expert assessment"). The introduction lays the foundation for the goal of developing a methodology for teaching and criteria for evaluation, with an emphasis on integrating physical activity with cognitive development. A strong aspect is the connection to the author's personal experience, which adds authenticity.

I. Basketball and Physical Education in the Educational System This chapter provides a solid theoretical foundation, integrating historical, pedagogical, and methodological aspects. It is comprehensive and well-supported by literature, but in places overly descriptive, lacking sufficient critical analysis.

I.1. Basketball as Part of the Educational Process: History, Teaching Methods, and Evaluation of Sports Skills The subsection begins with a historical overview, which is original through the connection between ancient ball games and modern basketball, supported by citations from Schiller, Huizinga, and Engels. This adds a cultural-anthropological angle that enriches the pedagogical perspective. In subsection I.1.2, age-specific features (10-13 years) are analyzed, with a focus on motor development and coordination (citing Hardman & Marshall, 2000; Myer et al., 2011). This is a strong section, as it justifies the methodological choices in the dissertation. In subsection I.1.3, the evolution of basketball is traced, focusing on development in Bulgaria (from 1919), emphasizing social significance. Strengths: rich bibliography and transition to educational applications. Weaknesses: some historical facts are overly detailed without direct connection to the hypothesis; lacks comparative analysis with other sports.

I.2. Basketball in Curricula: Characteristics of the Learning Process and Importance for Sports-Technical Skills in Different Educational Stages Here, Bulgarian curricula are analyzed, with an emphasis on the goals of basketball play. The development of key skills and social habits is discussed, focusing on the game method, which is central to the dissertation. Conditional preparation and coordination development are linked to basketball technique. Strengths: integration of theory with practice, with recommendations for adaptation. Weakness: lacks empirical validation of the programs (e.g., comparison with international standards); some statements are generalized without statistical data.

I.3. Systems for Evaluating Physical Fitness and Sports-Technical Skills in Basketball The subsection reviews standardized criteria (I.3.1.), control systems in basketball (I.3.2.), and school evaluation (I.3.3.). The author critiques subjectivity and proposes a test battery for objectivity in measuring sports-technical skills in basketball. Strengths: relevance to educational reforms. Weakness: lacks in-depth analysis of the validity of existing systems, overly focused on the Bulgarian context without global comparisons.

Overall evaluation of Chapter I: The theoretical foundation is solid, with good chronology and an interdisciplinary approach. It justifies the need for a new methodology but would benefit from more criticism and empirical examples.

II. Methodological Framework of the Study The chapter describes the concept, object, subject, goals, tasks, organization, and methods of the study. The research is experimental, with control and experimental groups (students from 5-6 grade), including surveys, tests, and statistical analysis. Strengths: clear structure and use of standardized tests (e.g., shuttle run, shooting, etc.).

Chapter III represents the empirical core of the dissertation, where the author presents and interprets the results from the conducted studies and experiments. It is logically structured, starting from a qualitative study of students' opinions, proceeding through analysis of baseline data and test reliability, and concluding with a detailed breakdown of experimental results, including correlation analysis and normative scales. The analysis is supported by tables, graphs, and statistical methods, demonstrating the effect of the proposed methodology. Although the full text of the chapter is partially presented in the dissertation, with details supplemented by appendices (Appendix No. 2), where tables and summarized profiles are included, the chapter is methodologically sound, with a focus on a comparative approach

between the experimental group (EG) and control group (CG), divided by grades (5th and 6th) and gender (boys/girls). It highlights the advantages of the game methodology in developing sports-technical skills.

III.1. Survey of Students' Opinions from the Pre-Gymnasium Stage of Basic Education on Their Attitudes Toward Physical Education and Sports Classes in School

This subsection is dedicated to a qualitative analysis through a survey study (Appendix No. 1), which examines students' motivation and preferences toward basketball and physical education. The author investigates aspects such as liking the classes, preferred exercises (game-based, competitive, individual), favorite activities (games, technical preparation, tournaments), and frequency of basketball practice in lower grades. · Key points: Students show positive attitudes – most like the classes and want more basketball games. The most enjoyable are game exercises and mini-matches, supporting the game method in the dissertation. Motivation is linked to fun and competitions. Gender differences are not emphasized, but boys often prefer competitive forms. · Strengths: The study is practically oriented, with clear questions (yes/no, multiple choice), allowing easy interpretation. It justifies methodological choices in the experiment, emphasizing the role of motivation. · Weaknesses: Lacks detailed statistics (e.g., percentages by responses, sample size – likely around 100-200 students from context). The validity of the survey is not discussed. This makes the section more descriptive than analytical. · Significance: The results support the hypothesis that game methods increase engagement and serve as a basis for the experiment.

III.2. Sports-Pedagogical Experiment

The analysis compares baseline results in tests such as shuttle run, shuttle run with dribble, close-range shooting, passing to a target, fast break, and clean rebound (Table No. 1 and No. 2 in Appendix No. 2). · Key points: Baseline values are relatively close between EG and CG, ensuring an equitable base (e.g., in 5th grade: shuttle run – EG boys 26.07 sec., CG 27.41 sec.). Variability is moderate, showing homogeneity. For 6th grade, differences are minimal in conditional tests (rebound ~28-30 cm) but more visible in technical ones (close shooting – EG 1.5, CG 2.38). · Strengths: Use of mean values and comparisons that highlight the absence of initial advantages, making the experiment valid.

III.3. Analysis of Results from the Sports-Didactic (Formative) Experiment

This is the main analytical section, where pre- and post-test results are compared.

III.3.3. Correlation Analysis of Results (EG vs. CG)

Analysis of relationships between tests. · Key points: Higher correlations are observed in EG (e.g., between coordination and technique), showing integrated development. · Strengths: Use of correlations to reveal interdependent mechanisms (e.g., speed-technique link). · Significance: Supports the hypothesis of interdependencies in the subjects' skills.

III.3.4. Normative Scales for Evaluation

Proposed scales for assessment based on results (e.g., 0-100) for objective ranking, adapted by age and gender. · Strengths: A practical tool is proposed, linked to educational standards. · Weaknesses: Lacks validation of the scales (e.g., through pilot testing). · Significance: Main contribution – new criteria for school evaluation.

Overall Evaluation of Chapter III

The chapter is well-structured, with a transition from qualitative to quantitative, and demonstrates the effect of the methodology (better results in EG, especially in technique). It contributes to the scientific field by proving the effectiveness of the game approach and new evaluation tools, with potential for application in pedagogical practice.

IV. Conclusions and Recommendations The chapter synthesizes the results, offering recommendations for methodology and evaluation. Strengths: practical focus, connection to educational reforms.

Main Contributions of the Dissertation to the Scientific Field
Theoretical Contribution: An integrated framework for historical and pedagogical understanding of basketball in school is developed, with emphasis on the transition from ancient games to modern methods. This enriches the literature with a cultural-anthropological angle, linking play to personality development.
Methodological Contribution: A new methodology for forming sports-technical skills through the game method is proposed, adapted for 5-6 grade. It integrates conditional preparation and coordination development, with exercise distribution shown in Appendix No. 3, improving teaching efficiency (proven by experimental data).
Evaluation Contribution: A test battery and normative scales for objective evaluation (III.3.4.) are created, reducing subjectivity. Normalization (0-100) is an innovative tool for visualization and comparison, applicable in school practice.
Empirical Contribution: The experiment demonstrates higher effectiveness of the game methodology (better results in EG), with correlation analysis (III.3.3.), revealing links between skills. The survey (III.1.) adds data on student motivation.
Practical Contribution: Recommendations for adapting the program in Bulgarian schools, including suggested exercises and evaluation, which can improve the quality of physical education and reduce injury risk.
Overall Evaluation: The dissertation is relevant and practically oriented, with good integration of theory and experiment. It offers an original methodology and empirical evidence. The dissertation deserves a positive evaluation for the award of the degree "Doctor."

Conclusion The dissertation work of PhD student Alexander Georgiev Angelov represents an in-depth and original study of a relevant problem related to enhancing students' physical fitness through integrating basketball practices into the educational process. The work is distinguished by a solid theoretical justification, systematic research approach, and practical applicability of the obtained results.

I believe that the dissertation work of Alexander Georgiev Angelov meets the requirements for the award of the educational and scientific degree "Doctor" and propose to the members of the scientific jury to decide on awarding the educational and scientific degree "DOCTOR" to Alexander Georgiev Angelov, in the scientific field 1. Pedagogical Sciences, Professional Direction 1.3. Pedagogy of Teaching in..., scientific specialty "Theory and Methodology of Physical Education and Sports."

Veliko Tarnovo
Stefanov, PhD

Assoc. Prof. Svetoslav

05.02.2026